

Inhoudsopgave

Bijlagen

Bijlage 1	Waterbeleidsdocumenten
Bijlage 2	Nota duurzaam bouwen
Bijlage 3	Lijst met bodemonderzoeken
Bijlage 4	Flora en Faunaonderzoek

Bijlage 1 Waterbeleidsdocumenten

- Nationaal Waterplan 2009;
- Nationaal Bestuursakkoord Water 2008;
- Bestuursakkoord Waterketen 2007;
- Provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015;
- Stroomgebiedsbeheerplan Rijn-West, 2009;
- Waterwet, 2009;
- Waterplan Leidschendam-Voorburg 2007-2015: "Water verbindt en geeft kleur aan je stad", oktober 2007;
- Grondwaterbeheersplan 2007-2013, provincie Zuid-Holland;
- Waterbeheerplan 2010-2015 van het Hoogheemraadschap van Rijnland;
- Waterbeheerplan 2010-2015, Hoogheemraadschap van Delfland 2010;
- Beleidsregels en Algemene Regels Inrichting Watersysteem 2011 Keur, Hoogheemraadschap van Rijnland;
- Legger Wateren, Hoogheemraadschap van Delfland 2011;
- Peilbesluit Veen- en Binkhorstpolder, Hoogheemraadschap van Delfland, 2007;
- Peilbesluit Delflandse Boezem, Hoogheemraadschap van Delfland, 2010;
- Peilbesluit Zijdepolder, Hoogheemraadschap van Rijnland, 1999.

Bijlage 2

Duurzaam Bouwen

Nota duurzaam bouwen Leidschendam-Voorburg 2004-2009

Afdeling Ruimte, Wonen en Milieu
Cora J. Gijswijt en Marian Rood
januari 2004

Inhoud

Inhoud	2
1. Inleiding	3
1.1 waarom een Duurzaam Bouwen beleid?	3
1.2 Wat is duurzaam bouwen?	3
1.3 Rijksbeleid	4
1.4 Stadsgewest Haaglanden	4
1.5 Gemeente Leidschendam-Voorburg	5
2. Ambities duurzaam bouwen.....	7
2.1 Stedenbouw en ruimtelijke inrichting.....	7
2.2 Woningbouw nieuw en beheer	7
2.3 Utiliteitsbouw nieuw en beheer.....	8
2.4 Grond- Weg en Waterbouw.....	9
2.5 Bedrijventerreinen	9
3. Implementatie duurzaam bouwen.....	11
3.1 Organisatie	11
3.2 Kennisontwikkeling	12
3.3 Convenanten	12
3.4 Monitor t.b.v. duurzaam bouwen beleid	13

Bijlagen:

1. Overzicht maatregelen uit de nationale pakketten duurzaam bouwen
2. Nationaal Pakket Duurzame Stedenbouw

1. Inleiding

1.1 WAAROM EEN DUURZAAM BOUWEN BELEID?

In het collegeprogramma 2002-2006 'Samen sterker' heeft de gemeente uitgesproken om duurzaam bouwen en een duurzame stedelijke ontwikkeling te bevorderen en waar mogelijk zoveel mogelijk het goede voorbeeld te geven. Duurzaam bouwen is niet wettelijk voorgeschreven en berust op vrijwilligheid bij organisaties, particulieren, burgers en bedrijven. Gezien dit feit is het belangrijk om een helder beleidskader te hebben op basis waarvan bij ruimtelijke projecten met de betrokken partijen afspraken gemaakt worden over duurzaam bouwen. Daarbij is de organisatie een belangrijke succesfactor. In alle fasen van het bouwproces van initiatief tot en met beheer en uiteindelijk sloop worden immers keuzes gemaakt die invloed hebben op aspecten als natuur, water, energie, comfort en flexibiliteit. Van een succesvol duurzaam bouwen beleid is sprake als duurzaam bouwen een standaard onderdeel is van de bouwpraktijk.

Deze nota gaat eerst in op bestaand beleid, zowel op nationaal en regionaal niveau als op het beleid van de voormalige gemeenten. Vervolgens wordt ingegaan op de ambitie die haalbaar wordt geacht voor duurzaam bouwen. Hierbij wordt er van uitgegaan dat de meeste energie gestoken wordt in kansrijke projecten op het terrein van duurzaam bouwen. De grootste kansen liggen bij de gemeentelijke gebouwen en de openbare inrichting. Afhankelijk van de grondpositie van de gemeente en de bereidheid van projectontwikkelaar, bouwer en/of woningcorporatie wordt de hoogte van een ambitieniveau van een bouwproject bepaald. Tot slot wordt ingegaan op de implementatie van duurzaam bouwen.

1.2 WAT IS DUURZAAM BOUWEN?

Duurzaam bouwen is het op zodanige wijze inrichten, bouwen, beheren en slopen van gebouwen en de gebouwde omgeving dat de schade aan het milieu in alle stadia van ontwerp tot en met sloop zoveel mogelijk wordt beperkt of tot staan wordt gebracht. Het gaat bij duurzaam bouwen om milieu, comfort, aanpasbaarheid, leefbaarheid en toekomstwaarde.

Duurzaam bouwen kan gevat worden in drie beleidslijnen te weten integraal ketenbeheer, energie-extensivering en kwaliteitsbevordering.

Integraal ketenbeheer

Integraal ketenbeheer betekent het zoveel mogelijk sluiten van kringlopen van grondstoffengebruik door het voorkomen van afvalstromen en door het bevorderen van hergebruik van bouw- en sloopafval en 'afval' warmte.

Energie-extensivering

Energie extensivering is het realiseren van besparing op ruimte- en tapwaterverwarming in woningen en utiliteitsgebouwen door het beperken van de vraag, het verhogen van het aandeel van duurzame energie en efficiencyverbetering.

Kwaliteitsbevordering

Kwaliteitsbevordering is zorgen voor het verhogen van de kwaliteit van de gebouwde omgeving. Zo levert bijvoorbeeld vloerverwarming, dat veel wordt toegepast in combinatie met duurzame energie, stralingswarmte op. Dit is een vorm van warmte die door iedereen als de meest aangename vorm wordt beschouwd en dus bijdraagt aan het comfort. Bovendien ontbreken bij vloerverwarming de radiatoren, wat een bijdrage levert aan stofarme en dus gezonde woning of werkplek. Een ander voorbeeld is het integreren van natuur in de gebouwde omgeving. Een 'groene' omgeving wordt hoog gewaardeerd door bewoners.

1.3 RIJKSBELEID

Het Beleidsprogramma Duurzaam Bouwen 2000-2004 beschrijft het beleid van de rijksoverheid, gericht op verankering van duurzaam bouwen in beleid en praktijk. In de komende jaren richt het beleid voor duurzaam bouwen op gebouwniveau zich op energie, materialen en gezondheid. Doel van energiebesparing en toepassing van hernieuwbare energie is terugdringing van de uitstoot van CO₂ door de gebouwde omgeving. Verantwoord materiaalgebruik betekent beperking van de milieueffecten van de materialen die in bouwwerken worden toegepast, en zoveel mogelijk hergebruik. Het waarborgen van een goed binnenklimaat is gericht op de gezondheid van bewoners en gebouwgebruikers. Het binnenmilieu moet zo goed zijn dat het verblijf geen allergieën, cura en kanker veroorzaakt. 'Gezond' betekent ook dat een gebouw voldoet aan de criteria voor geluidsoverlast en stank. Het streven is op deze drie terreinen de inzet van het beleid concreter en meetbaar te maken. Voor het klimaatbeleid is dat thans al goed mogelijk. Voor materiaalgebruik in gebouwen zal het naar verwachting binnen twee jaar mogelijk zijn om de milieueffecten in kwantitatieve termen inzichtelijk te maken.

Voor duurzaam bouwen zijn er verschillende hulpmiddelen ontwikkeld. De bekendste zijn de nationale pakketten. De pakketten zijn ontwikkeld als standaard voor de Nederlandse bouwpraktijk. De pakketten bestaan uit vaste en variabele maatregelen gericht op duurzaam bouwen. De volgende pakketten zijn beschikbaar:

1. Nationaal Pakket Duurzame Stedenbouw;
2. Nationaal Pakket Woningbouw nieuw;
3. Nationaal Pakket Woningbouw beheer;
4. Nationaal Pakket Utiliteitsbouw nieuw en beheer;
5. Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Grond- weg- en waterbouw.

1.4 STADSGEWEST HAAGLANDEN

Het Stadsgewest Haaglanden heeft in februari 2002 haar duurzaam bouwen beleid geactualiseerd en vastgelegd in "Regionale Afspraken Duurzaam Bouwen voor de woningbouw nieuw en beheer, 2002". In Zuid-Holland werken de waterkwaliteitsbeheerders en de provincie samen op het gebied van de waterkwaliteit en de aanpak van diffuse bronnen. Voor Zuid-Holland is geconstateerd dat de toepassing van zink en koper op plaatsen waar dit uit kan logen, tot een aanzienlijke belasting van het oppervlaktewater leidt. Dit heeft ten eerste te maken met het feit dat het wateroppervlak in Zuid-Holland op veel plaatsen onder directe invloed van de bebouwde omgeving staat en ten tweede dat zink door de nabijheid van de zee

versneld oplost in water. In Haaglanden is daarom het vermijden van de materialen zink, lood en koper onderdeel van het duurzaam bouwen beleid.

De regionale afspraken bestaan uit drie ambitieniveaus: ondergrens, richtinggevend ambitieniveau en hogere ambities. De ambitiegrenzen worden bepaald met behulp van de maatlat van de Regeling Groenfinanciering. Deze regeling is op haar beurt gebaseerd op de nationale pakketten duurzaam bouwen woningbouw nieuw en beheer. Naast deze ambities zijn acht extra maatregelen, waarvan drie verplicht, toegevoegd. Deze maatregelen zijn van regionaal belang of tot op heden nog niet in de nationale pakketten opgenomen. De drie verplichte maatregelen zijn:

1. Indien hout wordt toegepast, pas dan duurzaam geproduceerd hout toe. Dit is met name hout met het FSC-keurmerk (Forest Stewardship Council).
2. Vermijd consequent het gebruik van zink, lood en koper voor zover blootgesteld aan de buitenlucht en gebruik geen koper voor waterleidingen¹.
3. Beperk zoveel mogelijk het gebruik van PVC in alle bouwdelen. Indien gebruik wordt gemaakt van PVC, gebruik dan gerecycled PVC en PVC waarvoor een retoursysteem bestaat.

Stadsgewest Haaglanden is ook gestart met het ontwikkelen van duurzaam bouwen beleid voor de utiliteitsbouw en de grond- weg- en waterbouwsector. Tot die tijd zal Leidschendam-Voorburg het nationaal pakket utiliteitsbouw en nationaal pakket voor de sector Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) gebruiken.

Het stadsgewest heeft een dubo-consulent die de gemeente kan ondersteunen bij de verdere ontwikkeling en uitvoering van haar duurzaam bouwen beleid. Te denken valt aan de verdere ontwikkeling van het dubo-instrumentarium. Het rekenprogramma Ecoquantum bijvoorbeeld kan mogelijk in de toekomst de maatregelenlijsten vervangen. Op dit moment doet Zoetermeer ervaring op met dit instrument in de nieuwbouwwijk Oosterheem. Ook op concreet projectniveau en op het niveau van handhaving kan de dubo-consulent om advies gevraagd worden. Het dubo-consulentschap Haaglanden zal in 2004 verder worden vormgegeven aan de hand van een plan van aanpak dubo-consulentschap.

1.5 GEMEENTE LEIDSCHENDAM-VOORBURG

De voormalige gemeente Leidschendam voerde vanaf 1995 een duurzaam bouwen beleid. De voormalige gemeente Voorburg daarentegen kende geen duurzaam bouwen beleid, maar had in haar milieubeleidsplan en het meerjaren stedelijk vernieuwingsprogramma opgenomen om een duurzaam bouwen beleid te ontwikkelen en bouwprojecten te realiseren volgens de uitgangspunten van duurzaam bouwen.

¹ Zink, koper en lood wordt al lange tijd toegepast in gebouwen. Niet alleen als dakbedekking, goten en hemelwaterafvoeren, maar ook voor ornamenten. Bij monumenten maakt deze materiaalkeuze veelal een wezenlijk onderdeel uit van de monumentale waarde van het pand. Het vermijden van zink, lood en koper is in die situaties dan ook géén optie en voor monumenten wordt dan ook maatwerk voorgesteld, zie paragraaf 2.2.4.

In het collegeprogramma van de gemeente Leidschendam-Voorburg is opgenomen dat de gemeente duurzaam bouwen bevordert en waar mogelijk de gemeente hierbij het goede voorbeeld geeft. Bij ruimtelijke ontwikkeling besteedt de gemeente aandacht aan duurzaamheid van zowel bouw als ruimte. In 2002 heeft de gemeente zich geconformeerd aan de regionale afspraken met betrekking tot duurzaam bouwen.

In het Milieuprogramma 2002-2003 zijn ambities uitgesproken op de gebieden van duurzame (stedelijke) ontwikkeling en duurzaam bouwen.

Relevante onderwerpen uit de Regionale Afspraken Duurzaam Bouwen voor de woningbouw nieuw en beheer, het Milieuprogramma 2002-2003 en het Activiteitenplan klimaatbeleid 2002-2006 zijn opgenomen in deze beleidsnotitie.

2. Ambities duurzaam bouwen

De Nationale pakketten duurzaam bouwen en de regionale afspraken zijn de belangrijkste instrumenten die de gemeente Leidschendam-Voorburg gaat gebruiken bij het in de praktijk brengen van duurzaam bouwen.

Hieronder is voor de verschillende schaalniveaus en bouwtype weergegeven wat het beleid van de gemeente Leidschendam-Voorburg is. Het betreft:

1. Stedenbouw en ruimtelijke inrichting
2. Woningbouw nieuw en beheer
3. Utiliteitsbouw nieuw en beheer
4. Grond- Weg en Waterbouw
5. Bedrijventerreinen

2.1 STEDENBOUW EN RUIMTELIJKE INRICHTING

De belangrijkste doelgroep is de gemeente zelf. Bij ruimtelijke ontwikkeling is de gemeente leidend. Het ambitieniveau van duurzame stedenbouw is dat bij elk project maatregelen worden toegepast, die in het Nationaal Pakket Duurzame Stedenbouw aangeduid zijn als “**altijd doen**”. Afhankelijk van lokale situaties, belangen van verschillende actoren en enthousiasme wordt een hoger ambitieniveau uitgewerkt.

Een ander instrument voor de inbreng van milieu-aspecten bij voorkomende ruimtelijke plannen is het zogenaamde MIRUP (Milieu in Ruimtelijke Plannen), ontwikkeld door Haaglanden. Het instrument bestaat uit:

1. Een systematische methode om ambities en maatregelen in een plangebied voor duurzame inrichting op te stellen,
2. Praktische informatie hoe deze milieuaspecten in het planproces te brengen en
3. Voorbeelden.

2.2 WONINGBOUW NIEUW EN BEHEER

De doelgroepen waarmee we te maken hebben bij woningbouw nieuw en beheer zijn:

1. Particuliere bouwers en verbouwers
2. Woningcorporaties
3. Projectontwikkelaars
4. Monumenten

2.2.1 Particuliere bouwers en verbouwers

Deze doelgroep bestaat uit individuele burgers die bij de gemeente een bouwvergunning voor een nieuw te bouwen woning of een verbouwing aanvragen. Het beleid van de gemeente is er op gericht deze doelgroep te informeren en te adviseren over duurzaam bouwen en verbouwen. De afdeling Servicecentrum is hier verantwoordelijk voor. Zij zorgt voor informatie over duurzaam bouwen, bijvoorbeeld in de vorm van voorbeelden, tips over duurzaam bouwen en verwijzingen. Deze informatie heeft een wervend karakter. Als communicatiemiddel worden folders, brochures en de website van de gemeente gebruikt.

2.2.2 Woningcorporaties

De beide woningcorporaties, WoonInvest en Vidomes, hebben met de voormalige gemeenten Voorburg en Leidschendam afzonderlijke afspraken gemaakt. Deze afspraken worden geactualiseerd. Er worden nieuwe prestatieafspraken gemaakt tussen de gemeente Leidschendam-Voorburg en de afzonderlijke corporaties. De inzet van de partijen is het hoogste ambitieniveau zoals omschreven in het regionale duurzaam bouwen beleid. Tevens worden afspraken gemaakt over de relevante onderwerpen uit het klimaatbeleid, met name het Energie Prestatie Advies (EPA). In de concept-prestatieafspraken is een tekstvoorstel met deze strekking opgenomen.

2.2.3 Projectontwikkelaars

Per project wordt met de betrokkenen het ambitieniveau van duurzaam bouwen bepaald. De inzet van de gemeente bij de onderhandelingen is het hoogste ambitieniveau uit de regionale afspraken. Het afgesproken ambitieniveau zal bepaald worden door de mogelijkheden die de situatie biedt en de invloed die de gemeente op de onderhandelingen uit kan oefenen. Heeft de gemeente grond in eigendom dan is de zeggenschap van de gemeente groter en zal onder andere via de gronduitgifte in ieder geval minimumvoorwaarden worden opgenomen. De afspraken hierover worden vastgelegd in een convenant.

2.2.4 Monumenten

Een bijzondere doelgroep binnen duurzaam bouwen is de monumentenzorg. Duurzaam bouwen en monumentenzorg hebben een gezamenlijke doelstelling, die er uit bestaat dat we onze erfenis aan milieugoederen - waaronder het gebouwde cultureel erfgoed - zodanig beheren en nalaten aan onze nakomelingen dat ook zij over die nalatenschap kunnen beschikken. Monumenten zijn in die zin gebouwen die reeds bewezen hebben dat ze duurzaam zijn. Duurzaam bouwen en monumentenzorg hoeven elkaar dan ook niet te bijten als voor monumenten in het licht van duurzaamheid maatwerk wordt geleverd. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg heeft hiertoe een brochure 'Duurzame Monumentenzorg' uitgebracht. Hierin is aangegeven hoe dit maatwerk vorm kan worden gegeven.

2.3 UTILITEITSBOUW NIEUW EN BEHEER

De Utiliteitsbouw wordt ingedeeld in:

- Eigen gemeentelijke gebouwen
- Scholen
- Utiliteitsbouw door derden

2.3.1 Gemeentelijke gebouwen

Voor gemeentelijke gebouwen wordt per project een ambitieniveau bepaald op basis van het Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen en Beheren Utiliteitsbouw. Inzet is het hoogste ambitieniveau, namelijk: alle vaste en variabele maatregelen die binnen een redelijk termijn² kunnen worden terugverdiend. Daarnaast gelden ook de maatregelen uit het Klimaatbeleid, zoals een EPC toepassen van een met 4% - 8% verscherpte EPC voor nieuwbouw en een Energie Prestatie Advies uit laten voeren voor de bestaande gemeentelijke gebouwen.

² economische of technische levensduur

2.3.2 Scholen

Voor scholen geldt een ambitieniveau dat alle vaste maatregelen en alle variabele kostenneutrale maatregelen uit het Nationaal pakket Utiliteitsbouw, die binnen een redelijke termijn kunnen worden terugverdiend, toegepast moeten worden. Het ambitieniveau en de maatregelen worden in overleg met de besturen van de scholen vastgelegd in een convenant.

De financiële normen voor het primaire en voortgezet onderwijs zijn vastgelegd in de gemeentelijke regelgeving. Deze financiële normen moeten worden aangepast aan het ambitieniveau voor duurzaam bouwen. Uit onderzoek³ is gebleken dat de “meerkosten” voor duurzaam bouwen minimaal 1% van de stichtingskosten bedragen. De raming van de kosten voor schoolgebouwen is voor de komende 10 jaar circa 25 miljoen euro. De meerkosten voor duurzaam bouwen zijn dan € 250.000. Deze ramingen zijn zeer globaal en meer duidelijkheid bestaat hier pas over nadat de gemeenteraad zich heeft gebogen over het integraal huisvestingsplan voor het onderwijs.

2.3.3 Utiliteitsbouw door derden

Voor utiliteitsbouw van derden, bijvoorbeeld kantoorgebouwen, geldt als ambitieniveau dat alle vaste maatregelen en alle variabele kostenneutrale maatregelen uit het nationaal pakket utiliteitsbouw toegepast worden. Het ambitieniveau en de maatregelen worden in overleg met de eigenaar en/of projectontwikkelaar vastgelegd in een convenant. Ook hier geldt wederom dat in het geval dat de gemeente grond in eigendom heeft, de invloed van de gemeente op de onderhandelingen groter zal zijn. Via de gronduitgifte zullen in ieder geval minimumvoorwaarden worden opgenomen.

2.4 GROND- WEG EN WATERBOUW.

Bij de werken: wegen; kabels, leidingen en buizen; waterwegen en waterkeringen; groen en water wordt zowel bij het dagelijks beheer als bij reconstructie, nieuwbouw en sloop het Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen voor de GWW-sector gebruikt.

Het ambitieniveau is:

- Alle vaste maatregelen, die toepasbaar zijn
- Alle vaste en variabele maatregelen met minder kosten of die kostenneutraal zijn
- Alle vaste en variabele maatregelen die binnen een redelijke termijn⁴ kunnen worden terug verdiend

2.5 BEDRIJVENTERREINEN

Een duurzaam bedrijventerrein is een terrein waar rekening gehouden is met de omgeving en waar zoveel mogelijk wordt samengewerkt om een verhoogd (milieu-) rendement te krijgen en te behouden. Bij het ontwikkelen, revitaliseren en beheren van bedrijventerreinen kunnen de volgende beleidslijnen worden gevolgd:

1. Integraal ketenbeheer
2. Energie-extensivering en

³ Basisscholen Bos en Lanen, Deloitte & Touche, 7 april 2000

⁴ economische of technische levensduur

3. Kwaliteitsbevordering.

Praktische voorbeelden zijn het gebruik maken van restwarmte en spoelwater, gezamenlijk en gescheiden afvalinzameling, woon- werkverkeer via vervoersmanagement en compact ruimtegebruik. Door middel van parkmanagement wordt de samenwerking tussen bedrijven contractueel vastgelegd.

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft relatief kleine bedrijventerreinen, zoals Overgoo en de Star. Het ambitieniveau en de maatregelen die genomen moeten worden, worden in overleg met de betrokken partijen vastgelegd in een convenant. Uitgangspunten zijn o.a.:

- Efficiënt ruimtegebruik
- Duurzaam en veilig waterbeheer
- Groenontwikkeling
- Duurzame en veilige verkeersafwikkeling
- Minimaliseren energiegebruik
- Duurzame energie
- Minimaliseren geluid-, stank- en andersoortige milieuhinder

3. Implementatie duurzaam bouwen

3.1 ORGANISATIE

Om duurzaam bouwen binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg in de praktijk te brengen wordt het volgende voorgesteld.

1. De gemeentelijke projectleiders van de bouwprojecten en stedelijke vernieuwingsprojecten zorgen ervoor dat duurzaam bouwen onderdeel vormt van projectplannen. De voortgang van duurzaam bouwen wordt besproken in projectteamvergaderingen en verantwoord in voortgangsrapportages. Gemeentelijke projectleiders zorgen ervoor dat in convenanten gemaakte afspraken over duurzaam bouwen worden vastgelegd.
2. Indien de grond eigendom is van de gemeente worden duurzaam bouwen maatregelen gekoppeld aan de gronduitgifte contracten. In de algemene verkoopvoorwaarden zal een bepaling voor duurzaam bouwen worden opgenomen.
3. De afdeling Accommodaties neemt in haar ramingen voor beheer en nieuwbouw van gemeentelijke gebouwen de kosten van duurzaam bouwen maatregelen mee. De keuze voor variabele maatregelen bepaalt zij aan de hand van de terugverdientijden van deze maatregelen.
4. Aan de financiële normen voor nieuwbouw van gebouwen t.b.v. het onderwijs, die de gemeente opstelt, worden de kosten voor duurzaam bouwen maatregelen gekoppeld. De meerkosten zijn minimaal 1% van de stichtingskosten.
5. De afdeling Servicecentrum wijst de aanvrager van een bouwvergunning op de mogelijkheid om duurzaam te bouwen. Zij zorgt voor informatie over duurzaam bouwen, bijvoorbeeld in de vorm van voorbeelden, tips over duurzaam bouwen en verwijzingen. Deze informatie heeft een wervend karakter. De website van de gemeente zal als communicatiemiddel worden gebruikt. Ook wordt gebruik gemaakt van folders en brochures.
6. Ten behoeve van de toetsing, controle en “handhaving”⁵ van duurzaam bouwen in de planfase en op de bouwplaats worden door de afdelingen Dienstverlening Vergunningen en Belasting en Handhaving concrete en handzame checklisten gemaakt.
7. De medewerker die plannen toetst of op de bouwplaats controles uitvoert, heeft als taak te signaleren. Indien blijkt dat afspraken over het nemen van duurzaam bouwen

⁵ Duurzaam bouwen, voor zover niet geregeld in het Bouwbesluit, kan wettelijk gezien niet worden gehandhaafd. Met “handhaven” in deze nota wordt bedoeld het signaleren en terugkoppelen naar de verantwoordelijke bouwer. Indien dat geen positief effect heeft worden de bevindingen teruggekoppeld aan de gemeentelijke projectleider.

maatregelen niet worden nagekomen, zal deze medewerker de verantwoordelijke bouwer hierop wijzen. Indien dit geen positief effect heeft, zal de medewerker dit terugkoppelen aan de gemeentelijke projectleider.

8. Voor de activiteiten op het gebied grond- weg- en waterbouw worden door de afdeling Inrichting Openbare Ruimte en Wijkbeheer concrete en handzame checklisten samengesteld.
9. Binnen de afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Milieu; Economie, Mobiliteit en Vastgoed; Dienstverlening Vergunningen en Belasting; Handhaving; Accommodaties; Inrichting Openbare Ruimte en Wijkbeheer moet expertise zijn op het gebied van duurzaam bouwen. Voorstel is om door middel van cursussen kennis ten aanzien van duurzaam bouwen te vergroten. Vervolgens wordt duurzaam bouwen in het takenpakket van verschillende ambtenaren opgenomen.

3.2 KENNISONTWIKKELING

Veel directies en afdelingen zijn bij de uitvoering van duurzaam bouwen betrokken. Via cursussen vergroten medewerkers hun kennis over duurzaam bouwen. Bij grotere projecten worden workshops en of themabijeenkomsten georganiseerd met het doel om deskundigheid met betrekking tot duurzaamheid te vergroten. Ook andere instrumenten zoals excursies en rondleidingen zullen worden ingezet. Waar mogelijk wordt aangesloten bij de activiteiten van Haaglanden op dit gebied.

3.3 CONVENANTEN

Grote bouwprojecten, waar meerdere partijen bij betrokken zijn, vragen een specifieke aanpak om duurzaam bouwen op een hoger plan te brengen. Het is van belang om in een vroegtijdig stadium de ambities ten aanzien van duurzaam bouwen vast te leggen. Dat betekent dat in de intentieverklaring in grote lijnen de ambitie voor duurzaam bouwen wordt vastgelegd. Om duurzaam bouwen vervolgens ook op de bouwplaats in praktijk te kunnen brengen, wordt een convenant opgesteld door de gemeente en de projectontwikkelaars. Hierin is het ambitieniveau geformuleerd, zijn maatregelenlijsten opgenomen en is de organisatie beschreven.

De gemeentelijke projectleider is verantwoordelijk voor het gehele traject van het opstellen van tot de naleving hiervan. Hij of zij betreft daartoe in ieder geval de afdeling Dienstverlening, Vergunningen en Belasting bij het samenstellen van maatregelenlijsten. De afdeling Handhaving zal de toetsing op de bouwplaats ter hand nemen, waarbij zij een onderscheid maakt tussen wettelijke voorschriften en de eisen die voortvloeien uit het convenant. Bij de duurzaam bouwen maatregelen die op basis van het convenant zijn vastgesteld, wordt het resultaat van toetsing doorgegeven aan de gemeentelijke projectleider. De projectleider bespreekt dit met de projectontwikkelaar. In het convenant is bepaald welke sancties genomen worden bij het niet houden aan het convenant.

3.4 MONITOR T.B.V. DUURZAAM BOUWEN BELEID

Een monitor moet gezien worden als meetinstrument en vergelijkt de vooraf gestelde concrete en meetbare doelen met de resultaten.

Bij de start van een project worden heldere en concrete (meetbare) doelen gesteld. Deze doelen gaan over de totale breedte van duurzaam bouwen, te weten:

- Organisatie
- Proces
- Duurzame stedenbouw
- Duurzaam Bouwen nieuwbouw, beheer en GWW-sector
 - Ambitieniveau uit de regionale afspraken duurzaam bouwen
 - Maatregelenlijsten

Bijlage 2 Nationaal Pakket Duurzame Stedenbouw

BIJLAGE

Locatie	rap	omschrijving	Globis-nr	status	vervolg
Azuurhof achter 1-7	1	woningen		grond is licht verontreinigd	geen
Cor. Voorhoevelaan eo	13	woningen		grond tussen 1997 en 2005 gesaneerd	geen
Damsigtstraat 5	1	woning		grond is licht verontreinigd	geen
Dokter van Ledestraat 1-242	2	flatgebouw		grond plaatselijk matig/sterk verontreinigd	geen
Dr Huijserstraat 2 t/m 146	2	woningen		grond is licht verontreinigd	geen
Dr van der Stamstraat 1-3	2	AIVD	ZH054800046	grond plaatselijk matig verontreinigd	geen
Dr van der Stamstraat 4	1	kantoor, voornl. lab		grond is potentieel verontreinigd	oriënterend onderzoek
Dr van Zeelandstraat 1	1	kantoor (Billiton)		grond is licht verontreinigd	geen
Dr. Huysenstraat nabij 48	1	ondr. containers		grond sterk verontreinigd	sanering
Dr. Reijersstraat nabij 8	1	infrastructuur		alleen hist. onderzoek uitgevoerd	geen
Duivesteynstraat 22	2	wijkgebouw		grond is licht verontreinigd	geen
Elsbergstraat 1 t/m 19	1	woningen		grond is licht verontreinigd	geen
Essenpad/Pr Bernhardlaan	8	weilanden	ZH062400005	plaatselijk is de bodem gesaneerd, over het algemeen licht-matig verontreinigd	geen
Essesteijnstraat 2	1	woning		grond plaatselijk sterk verontreinigd	nader bodemonderzoek
Essesteijnstraat 4	1	woning		omvang olieverontreiniging is onbekend	nader bodemonderzoek
Essesteijnstraat 144	1	woning		grond plaatselijk sterk verontreinigd	nader bodemonderzoek
Laan van Dobbe tot Zegge	9	woningen		grond plaatselijk licht verontreinigd	geen
Looierslaan 1-5	1	bedrijven		grond is potentieel verontreinigd	geen
Looierslaan 7	1	school		grond is licht verontreinigd	geen
Looierslaan 93-99	12	voornl. pompen		nog olieverontreiniging aanwezig onder trottoir	monitoring
Mgr. van Steelaan e.o	1	ondergr.containers		geen bijzonderheden	geen
Nieuwe Havenstraat 3 en 3a	2	gemeente werf		plaatselijk matig verontreinigd	geen
Nieuwe Havenstraat 3b	16	Avalax	ZH0624000450	olieverontreiniging in 2000 gesaneerd, grondwater nabij zoutloods is sterk verontreinigd	geen
Nieuwe Havenstraat 5	6	Mebin	ZH062400033	olieverontreiniging gesaneerd, nog een restverontreiniging aanwezig	nader bodemonderzoek
Okerhof 7	1	woning		grond is licht verontreinigd	geen
Oosteinde (rotonde)	1	rotonde		grond is licht verontreinigd	geen
Oosteinde 140-142	1	woningen		onderzocht in 2011, rapport onbekend	nader bodemonderzoek
Oosteinde 164-176	1	woningen	ZH062400010	grond is licht verontreinigd	geen
Oosteinde 176-200	3	riolering	ZH191609028	gesaneerd in 2007	geen
Oosteinde 192	2	woning		olieverontreiniging afdoende gesaneerd in 2004	geen
Oosteinde 196 t/m 200	2	woning	ZH062400005	grond dieper dan 0,5 meter bevat sterk verhoogde gehalten	geen
Oosteinde 208	4	kantoor	ZH062409005	sterk verontreinigde grond is gesaneerd, nazorg i.v.m. intact laten leeflaag	nazorg
Oosteinde 256	6	pompstation	ZH062400043	olieverontreiniging gesaneerd in 2000	geen
Oosteinde 266	1	woning		grond is licht verontreinigd	geen
Oosteinde 305	6	woning		grond bevat matig verhoogde gehalten	geen
Oude Trambaan 85	4	FINA-pompstation	ZH054800080	olieverontreiniging is gesaneerd in 1993	geen
Park de Elsberg	3	woningen		grond is licht verontreinigd	geen
Park Leeuwensteijn 04	1	woning		olieverontreiniging is gesaneerd in 1994	geen
Park Leeuwensteijn 13	1	woning		olieverontreiniging is gesaneerd in 2001	geen
Park Leeuwensteijn 15-17	1	woning		grond is licht verontreinigd	geen
Park Leeuwensteijn 24	1	woning		grond is licht verontreinigd	geen
Park Leeuwensteijn 19 t/m 81	6	woningen	ZH062400005	grond dieper dan 0,5 meter bevat sterk verhoogde gehalten	geen
Park Leeuwensteijn 28	1	woning		mogelijk nog olie in de grond	nader bodemonderzoek
Park Leeuwensteijn 34	1	woning		grond is licht verontreinigd	geen
Park Leeuwensteijn 36	1	woning		geen olieverontreiniging	geen
Park Leeuwensteijn nabij 38	1	gem. grond		olieverontreiniging is gesaneerd in 1990	geen
Park Leeuwensteijn 75	1	woning		olieverontreiniging is gesaneerd in 2001	geen
Park Leeuwensteijn 79	1	woning		olieverontreiniging is gesaneerd in 2006	geen

Park Leeuwensteijn 81	2	woning		verontreiniging voortuin en t.p.v. de kelder volledig verwijderd in 2001	geen
Park Leeuwensteijn 83-109	2	woningen	ZH062400010	grond is licht verontreinigd	geen
Park Sijtwende	5	park		grond is licht verontreinigd	geen
Pieter Postplaats nabij 2 eo	1	ondergr.containers		geen bijzonderheden	geen
Pieter Postplaats	4	voorml. woonwagens		geen bijzonderheden	geen
Plaspoelkade	2	groenstrook		plaatselijk sterk verontreinigd	nader bodemonderzoek
Prins Bernhardlaan	4	BP pompstation		grond is licht verontreinigd	geen
Rodelaan 1	2	woning		grond is licht verontreinigd	geen
Rodelaan naast 2	1	oprijlaan		grond is licht verontreinigd	geen
Rodelaan 40 t/m 58a	3	woningen		grond is licht verontreinigd	geen
Rodelaan 64	8	begraafplaats		grond is licht verontreinigd	geen
Rodelaan 101 t/m 419	1	flatgebouw		grond voormalige sloten is verdacht	nader onderzoek
Rodelaan 101 t/m 419	1	ondergr.containers		geen bijzonderheden	geen
Rodelaan	1	rijweg		grond is niet verontreinigd	geen
Sijtwende deelgebied 3	9	woningen		grond plaatselijk gesaneerd	geen
Spoorlijn Z-meer/hofplein	3	groenstrook		geen bijzonderheden	geen
Veurselaan 41-101	1	Centraal wonen		geen bijzonderheden	geen
Veurselaan 86	1	woning		bodem is onverdacht	geen
Veurselaan 103 t/m 109	3	Cartouche		grond is licht verontreinigd	geen
Zegge 1 t/m 11	5	woningen		olieverontreiniging is gesaneerd in 2003	geen
TOTAAL	197				

Gemeente Leidschendam-Voorburg
T.a.v. mevrouw R. Surie
Postbus 905
2270 AX Voorburg

Geldermalsen, 24 januari 2012

betreft: Quickscan Flora- en faunawet Essesteijn, 't Loo, Nieuw Damsigt en Oosteinde-Parkweg
project: Actualisatie 4 bestemmingsplannen te Leidschendam-Voorburg
referentie: 20111714/brf001
bijlage(n): 3
behandeld door: P.I. (Pim) Godschalk
status: definitief

Geachte mevrouw Surie,

ATKB heeft voor u een quickscan Flora- en faunawet uitgevoerd ten behoeve van de actualisatie van vier bestemmingsplannen in de gemeente Leidschendam-Voorburg (Essesteijn, 't Loo, Nieuw Damsigt en Oosteinde-Parkweg). In deze rapportage wordt ingegaan op de onderzoeksresultaten en de implicaties hiervan op de te herziene bestemmingsplannen.

Aanleiding en doel

De vigerende bestemmingsplannen voor de wijken Essesteijn, 't Loo, Nieuw Damsigt en Oosteinde-Parkweg in de gemeente Leidschendam-Voorburg dienen opnieuw vastgesteld te worden. De herziening heeft een conserverend karakter en zal inhoudelijk weinig afwijken van de huidige bestemmingsplannen. Dit komt mede omdat de plangebieden al ontwikkeld zijn, het betreft woonwijken, enkele parken, sportvelden, volkstuintjes en een bedrijventerrein. Op dit moment zijn geen nieuwe ontwikkelingen bekend binnen de begrenzingen van de bestemmingsplangebieden.

Hoewel bij een bestemmingsplan geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd, moet wel worden vastgesteld dat het bestemmingsplan gegeven de bepalingen van de Flora- en faunawet mogelijk is. Voor het vaststellen van deze plannen is recente informatie van aanwezige beschermde soorten flora en fauna noodzakelijk. Daarnaast kan deze informatie gebruikt worden als basisinformatie voor eventuele (kleinschalige) ontwikkelingen in de bestemmingsgebieden in de nabije toekomst. Indien namelijk alsnog (deels) wijzigingen plaatsvinden van bestemmingen binnen de bestemmingsplannen, kan dit alsnog leiden tot negatieve gevolgen op (de leefgebieden van) beschermde soorten. Het is via de Flora- en faunawet niet toegestaan om het leefgebied aan te tasten.

In het vervolg van deze brieffrapportage wordt ingegaan op het uitgevoerde literatuur- en veldonderzoek. Daarna worden de effecten besproken van het vaststellen van het bestemmingsplan (inclusief mogelijk toekomstige ontwikkelingen) op leefgebieden van aanwezige beschermde soorten flora en fauna.

Onderzoeksmethodiek

Literatuurstudie

Voorafgaand aan het veldbezoek is een literatuuronderzoek uitgevoerd waarbij openbaar toegankelijke informatie geraadpleegd is (www.ravon.nl, www.zoogdieratlas.nl, www.libellennet.nl, www.vlindernet.nl; Creemers & Van Delft, 2009). De uitgebreide literatuurlijst is weergegeven in bijlage 1. Uit het literatuuronderzoek zijn de soortgroepen flora, vogels en vleermuizen naar voren gekomen als veel voorkomend in het plangebied. Aan deze soortgroepen en de geschiktheid van de plangebieden is dan ook de meeste aandacht besteedt bij het veldwerk. Tot slot zijn alle bekende waarnemingen uit de NDFD-databank gehaald en zijn unieke waarnemingen toegevoegd aan het overzicht.

Veldbezoek

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 21 december 2011. Hierbij zijn door twee medewerkers van ATKb de vier gebieden per fiets onderzocht op geschiktheid voor beschermde soorten. Vanwege de tijd van het jaar konden alleen muurvarens worden onderzocht op daadwerkelijke aanwezigheid. Waargenomen muurvarens zijn genoteerd en de locatie is met een handheld GPS vastgelegd middels Amersfoortcoördinaten. Andere soorten flora en broedvogels konden niet worden onderzocht, omdat ze niet aanwezig zijn in de winter. Wel zijn alle waargenomen ekster- of kraaiennesten op kaart ingetekend. Deze nesten kunnen dienen als broedplaats voor roofvogels als sperwer wanneer ze verlaten zijn door de oorspronkelijke bewoners. De veldwaarnemingen zijn ook digitaal op kaart ingetekend, zie bijlage 2.

Voor vleermuizen is op globaal niveau gekeken naar drie aspecten: foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes. Vleermuizen foerageren vaak in de beschutting van bomen en gebouwen, zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Daarnaast kunnen slecht afgewerkte daklijsten of open stootvoegen op meer dan 3 m hoogte boven de grond een invliegopening zijn naar een (paar)verblijf in spouwmuren. Daarom zijn ook de dakconstructies bekeken. Ook is gekeken of oude bomen (> 50 jaar oud) aanwezig zijn, hierin kunnen holen of spleten zitten die gebruikt kunnen worden door boombewonende vleermuizen. Tot slot zijn lijnvormige elementen, zoals sloten/weteringen met bomen erlangs geïnventariseerd, omdat deze als vliegroute kunnen fungeren.

Volledigheid onderzoek

Het onderzoek is nagenoeg volledig, omdat alle beschikbare en bekende verspreidingsgegevens zijn geraadpleegd ten behoeve van deze quickscan. Daarnaast is de quickscan aangevuld met een veldbezoek om in te schatten wat de geschiktheid van het plangebied is voor beschermde soorten flora en fauna. Hoewel de quickscan uitgevoerd is in de winterperiode en de meeste soorten flora en fauna niet onderzocht kunnen worden, is het op basis van expert judgement niet de verwachting dat de resultaten enorm afwijken van een quickscan in de zomerperiode.

Onderzoeksresultaten

De quickscan beslaat vier plangebieden. Van de meeste soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen en deze worden ook niet verwacht. Waargenomen beschermde soorten, bomen met spechtengaten en een boom met een vleermuiskast, zijn opgenomen in tabel 1, inclusief coördinaten. Navolgend worden alle soortgroepen kort besproken, aan het eind worden de resultaten in een tabel samengevat.

Flora

Op twee locaties zijn beschermde tongvarens gevonden (tabel 2 Flora- en faunawet), in beide gevallen op bakstenen muurtjes van bruggen (figuur 1 links). Ook zijn op twee locaties muurvarens gevonden, deze zijn echter niet beschermd. Vanwege de grootte van de plangebieden en de tijd van het jaar was het onmogelijk om alle potentiële locaties te inventariseren, verschillende soorten muurvarens kunnen bijvoorbeeld ook op tuinmuurtjes voorkomen. Uit de literatuur is in ieder geval nog een brug gevonden langs de Prinses Irenelaan waar tongvaren groeit.

In de wijk Oosteinde-Parkweg komen op de Westerlookade en de Laan van Swaensteyn tongvarens voor op tuinmuurtjes (www.waarneming.nl). Waarschijnlijk zijn er nog meer locaties met muurvarens. Daarnaast is ook een waarneming bekend van klein glaskruid aan de Prinses Marijkekade 42, dit is ook een tabel 2-soort.

Alle bakstenen bruggen en oude, bakstenen tuinmuurtjes die beschaduwd liggen en/of op het noorden gericht zijn, zijn potentieel geschikt voor beschermde muurvarens (tongvaren en ook zwartsteel). Deze bruggen en muurtjes dienen daarom in stand te worden gehouden, zodat geen schade optreedt aan de groeiplaatsen van deze soorten. Wanneer er toch gewerkt moet worden aan dergelijke bruggen of muurtjes dient vooraf te worden geïnventariseerd of er beschermde muurflora voorkomt.

Andere beschermde soorten planten zijn niet aangetroffen. Mogelijk komen er wel soorten voor als prachtklokje en gele helmblom, soorten die in stedelijk gebied vaak uit tuinen afkomstig zijn. Vanwege de tijd van het jaar waren deze echter niet te inventariseren. Wanneer het om ontsnapte tuinplanten gaat zijn deze niet beschermd. Zie ook de inventarisatie van naburige gebieden vorig jaar (ATKB, 2010). Wanneer gele helmblom op oude muren groeit, gaat het doorgaans wel om een natuurlijke vestiging, in dat geval zijn de planten wel beschermd.

Figuur 1: Linker foto: enkele tongvarens, aangetroffen op een brug in 't Loo. Rechter foto: talud met bomen langs metrodijk in de wijk Essesteijn, potentieel een vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen.

Vleermuizen

Uit literatuurgegevens blijken vijf soorten vleermuizen in de vier plangebieden voor te komen: gewone en ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en de watervleermuis. De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn soorten die met name in steden worden aangetroffen en zich aangepast hebben aan het leven in de stad. De andere soorten zijn zeldzamer en komen wellicht voor in oude bomen of bossige gedeeltes. Voor vleermuizen is gekeken naar de geschiktheid van de plangebieden als foerageergebied en de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen en vliegroutes.

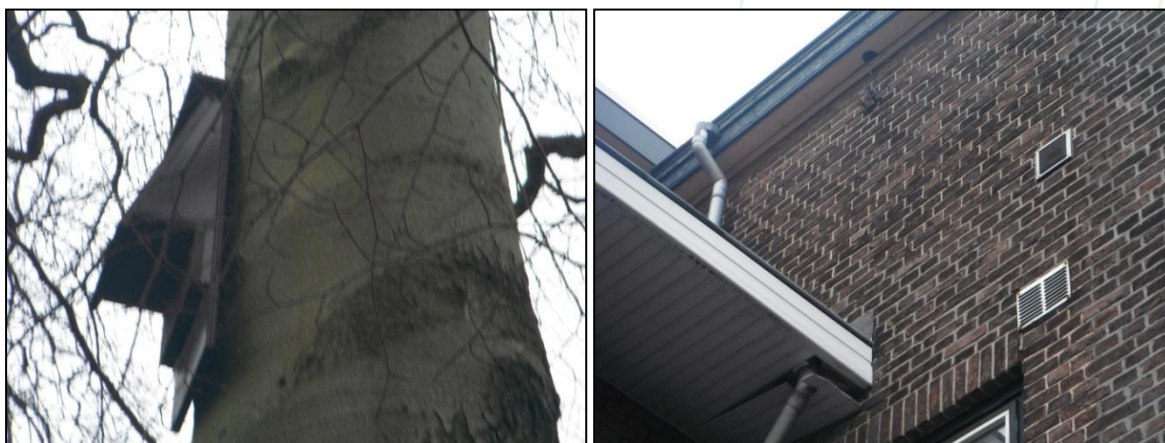
Alle plangebieden zijn zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De bebouwing wordt afgewisseld met veel (grote) bomen en ook veel tuinen zijn rijk aangeplant. Zodoende zal er een ruim voedselaanbod zijn in de vorm van insecten, de aanwezige bomen en hoogbouw bieden daarnaast beschutting aan foeragerende vleermuizen. Waarschijnlijk zijn de zeldzamere soorten vleermuizen foeragerend gezien in de plangebieden.

Figuur 2: Linker foto: voor vleermuizen ongeschikte bebouwing in Essesteijn. De dakranden zijn grotendeels afgewerkt met aluminium profielen. De houten delen zitten strak op de muren, spleten zijn afgedicht. Rechter foto: Wel geschikte bebouwing in de wijk Essesteijn met open stootvoegen.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen kan niet worden uitgesloten in alle vier de gebieden. In alle gebieden zijn veel open stootvoegen aanwezig (figuur 2 rechts), deze dienen vaak als invliegopening voor vleermuizen die in spouwmuren verblijfplaatsen kunnen hebben. In de wijk Oosteinde-Parkweg zijn ook vleermuiskasten aangetroffen, maar er kon niet worden vastgesteld of deze in gebruik zijn. In deze wijk en in Nieuw Damsigt zijn ook huizen aangetroffen met slecht afgewerkte of vervallen daklijsten (figuur 3), dit biedt voor vleermuizen vaak de gelegenheid om spouwmuren of andere aantrekkelijke plaatsen te bereiken. Naast zomer- en winterverblijven is het niet uitgesloten dat er ook paar- of kraamverblijven aanwezig zijn.

Vliegrouetes zijn waarschijnlijk wel aanwezig in de plangebieden. Er zijn veel lijnvormige straten die dicht beplant zijn met bomen, zodat er lijnvormige elementen zijn met onderbrekingen minder groot dan 30 m. Alleen in de wijk Essesteijn zijn weinig geschikte vliegrouetes, deze wijk kent weinig lijnvormige elementen behoudens het talud van de metrodijk (figuur 1 rechts). Langs de grotere wegen staan vaak ook veel bomen, maar omdat hier ook vaak sprake is van een sterke mate van lichtverstering zijn deze waarschijnlijk minder belangrijk als vliegrouete.

Figuur 3: Links de vleermuiskast zoals aangetroffen in de wijk Oosteinde-Parkweg, rechts een vervallen daklijst, een geschikte invliegopening voor vleermuizen.

Broedvogels

Er zijn algemene soorten broedvogels waargenomen in de vier plangebieden, namelijk ekster, gaai, zwarte kraai, kauw, koolmees, pimpelmees, vink, heggenmus, winterkoning, roodborst, spreeuw, halsbandparkiet (exoot), meerkoet, waterhoen, blauwe reiger, wilde eend, houtduif, kokmeeuw, zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en fuut.

De plangebieden zijn zeer geschikt voor algemene soorten broedvogels. Alle wijken bevatten veel groene elementen, zowel grote bomen als kleine bomen en struiken, heggen en gazons. Het is dan ook waarschijnlijk dat de meeste van deze (en andere, niet waargenomen) soorten in het broedseizoen tot broeden komen in de plangebieden. Mogelijk dat meeuwen (en scholeksters) ook op grinddaken broeden. In Essesteijn en 't Loo zijn veel platte daken, zodat het goed mogelijk is dat hier ook grinddaken aanwezig zijn.

Alle nesten van broedende vogels zijn beschermd. Van sommige soorten, die jaarlijks terugkeren naar dezelfde plek of die niet in staat zijn om zelf een nest te bouwen, zijn de nesten echter jaarrond beschermd. Een roofvogel als de sperwer bijvoorbeeld maakt vaak gebruik van oude kraaien- of eksternesten. Huismus en gierzwaluw gebruiken hun broedplaatsen vaak ook jarenlang.

Jaarrond beschermde soorten als roofvogels, uilen, huismus en gierzwaluw zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Gierzwaluwen zijn in de winter echter niet aanwezig, en ook huismussen kunnen uit hun territoria weg zijn in de winter. De plangebieden Essesteijn en 't Loo zijn ongeschikt voor huismus en gierzwaluw. De bebouwing bestaat hier voornamelijk uit huizen met platte daken en hoogbouw. Huizen met dakpannen zijn vrijwel afwezig, zodat het voorkomen van deze soorten onwaarschijnlijk is. De gebieden Nieuw Damsigt en Oosteinde-Parkweg zijn wel geschikt voor gierzwaluwen en huismussen, hier staan veel oude woningen met dakpannen, waaronder deze soorten kunnen nestelen.

De sperwer kan in alle plangebieden voorkomen. Er is voldoende voedsel in de vorm van kleine zangvogels, zowel 's winters als 's zomers, en er is voldoende nestgelegenheid. De bosuil blijkt volgens literatuurgegevens in het noordelijk deel van Essesteijn voor te komen langs de Schipholboog, maar het is onduidelijk of de soort daar ook een nest heeft.

Vissen

De watergangen in het gebied zijn niet bemonsterd op aanwezige vissoorten. Het overgrote deel van de watergangen is ook niet geschikt voor beschermde soorten, behalve de kleine modderkruiper en de bittervoorn. Bij de vorige inventarisatie van naburige gebieden heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg aangegeven dat de kleine modderkruiper in vrijwel alle wateren van de gemeente voorkomt (mondelijke mededeling de heer T. van Wieringen). Er zijn geen redenen om aan te nemen dat het in de vier plangebieden die in dit onderzoek zijn onderzocht niet het geval is.

De grotere, diepere plassen en sloten zijn mogelijk geschikt voor bittervoorn wanneer hier voldoende waterplanten voorkomen (dit was nu niet te inventariseren). Het gaat waarschijnlijk slechts om enkele watergangen, zoals die van het park in Nieuw Damsigt. Voor rivierdonderpad zijn geen geschikte habitats aangetroffen. Grote modderkruiper komt niet voor in het stedelijk gebied in het westen.

Onder de huidige bestemming komen er mogelijk beschermde vissoorten voor in de watergangen. Eventuele werkzaamheden aan en in watergangen dient daarom altijd voorafgegaan te worden door een onderzoek naar de aanwezigheid van kleine modderkruiper en in enkele gevallen ook bittervoorn (diepe, schone en vegetatierijke wateren).

Tabel 1: aangetroffen zeldzame en beschermde soorten en bijzonderheden bij het veldbezoek.

Soort	Wetenschappelijke naam	Beschermings-categorie	Aantal	X	Y	Gebied
Tongvaren	Asplenium scolopendrium	tabel 2	25	84840	454957	t Loo
Muurvaren	Asplenium rutamuraria	-	3	84840	454957	t Loo
Muurvaren	Asplenium rutamuraria	-	1	84542	455385	t Loo
Tongvaren	Asplenium scolopendrium	tabel 2	1	86334	454743	Nieuw Damsigt
Italiaanse populier	Populus nigra var. Italica	geen, spechtenholtes in boom	-	85258	454572	Oosteinde-Parkweg
Vleermuiskasten aan boom			-	85058	454316	Oosteinde-Parkweg
Oude eiken		geen, spechtenholtes in boom	-	86011	454689	Oosteinde-Parkweg

Overige soorten

In de westelijke hoek van Nieuw Damsigt ligt een groen gebiedje met ondiepe sloten en ruige graslanden die extensief gebruikt worden (zie ook bijlage 2). Dit is mogelijk geschikt leefgebied voor de rugstreeppad (en de heikikker, maar deze komt niet voor in de westelijke Randstad). Ook de volkstuintjes tussen de twee spoorlijnen in het noordelijk deel van Essesteijn vormen potentieel leefgebied voor de rugstreeppad. Het betreft geïsoleerde locaties ten opzichte van mogelijke bronpopulaties, maar de aanwezigheid van rugstreeppadden is niet met zekerheid uit te sluiten. Wanneer ingrepen in deze gebieden zijn gepland dient daarom toch vooraf geïnterviewd te worden of er rugstreeppadden aanwezig zijn.

De plangebieden zijn nagenoeg niet geschikt voor overige beschermde soorten (als opgenomen in zwaardere beschermingscategorieën), zoals vlinders, libellen, reptielen en de platte schijfhoren. Het gaat hier om stedelijk gebied dat grotendeels bebouwd is. Er zijn geen bekende waarnemingen van de platte schijfhoren in de bebouwde kom van Voorburg (Habslak, 2009). Enkele soorten, als opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet, komen (mogelijk) wel voor in het gebied, zoals konijn, gewone pad, kleine watersalamander en mol. Voor deze soorten geldt echter een algehele vrijstelling bij werkzaamheden gericht op ruimtelijke inrichting.

Tabel 2: Overzicht van mogelijk aanwezige soort(groep)en per wijk. Daadwerkelijk aangetroffen soorten zijn onderstreept weergegeven.

Wijk	Essesteijn	't Loo	Nieuw Damsigt	Oosteinde-Parkweg
Flora	geen	<u>tongvaren</u>	<u>tongvaren</u>	tongvaren, klein glaskruid
Vleermuizen (foerageergebied en verblijfplaatsen)	gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis	gewone dwergvleermuis, laatvlieger	Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis	Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis
Vleermuizen (vliegrouetes)	mogelijk aanwezig	mogelijk aanwezig	mogelijk aanwezig	mogelijk aanwezig
Broedvogels (tijdens broedseizoen beschermd)	diverse algemene soorten	diverse algemene soorten	diverse algemene soorten	diverse algemene soorten
Broedvogels (jaarrond beschermd)	sperwer, bosuil	sperwer	sperwer, huismus, gierzwaluw	sperwer, huismus, gierzwaluw
Amfibieën	rugstreeppad	geen	rugstreeppad	geen
Vissen	kleine modderkruiper, bittervoorn	kleine modderkruiper, bittervoorn	kleine modderkruiper, bittervoorn	kleine modderkruiper, bittervoorn
Vlinders, libellen, reptielen, overige soorten	geen	geen	geen	geen

NDFF

Na het veldbezoek heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg ATKb in de gelegenheid gesteld om gebruik te maken van de NDFF. Zodoende zijn alle waarnemingen binnen de vier plangebieden hieruit gehaald. Het betreft vrijwel uitsluitend vogelwaarnemingen. Enkele opvallende waarnemingen zijn: boomvalk, bosuil, dodaars, gierzwaluw, groene specht, grote gele kwikstaart, huismus, ijsvogel, kluut, koekoek, ooievaar, scholekster, slechtvalk, sperwer, sprinkhaanzanger, visdief en waterpieper. Verder zijn er enkele waarnemingen van kleine modderkruiper, van jagende gewone en ruige dwergvleermuis en van de watervleermuis. Deze waarnemingen zijn niet precies te herleiden tot de wijken en zijn daarom niet in bovenstaand overzicht meegenomen. Veel soorten zijn waarschijnlijk incidenteel waargenomen. De conclusies van het rapport blijven hetzelfde, namelijk dat er bij ontwikkelingen waarbij mogelijk negatieve effecten op vogels of vleermuizen optreden altijd moet worden onderzocht in hoeverre deze soortgroepen in een gebied voorkomen en hoe ze daarvan gebruik maken. Hieruit moet blijken of er maatregelen noodzakelijk zijn.

Aangetroffen beschermde soorten in relatie tot bestemmingsplannen

In de vier bestemmingsplangebieden is als enige beschermde soort de tongvaren aangetroffen op de gemetselde zijwanden van bruggen. Uit literatuuronderzoek is gebleken dat verder mogelijk nog klein glaskruid, sperwer, bosuil, gierzwaluw, huismus, kleine modderkruiper, bittervoorn en rugstreepad kunnen voorkomen in één of meerdere plangebieden (tabel 2). Ook is het waarschijnlijk dat er vleermuizen in de gebieden verblijven hebben in de bebouwing en de gebieden gebruiken om te foerageren. Het totale plangebied was zeer groot, met name de muurvarens zijn hierdoor onvoldoende onderzocht. Uit het literatuuronderzoek kwamen nog meer groeiplaatsen naar voren. De tijd van het jaar was ook ongunstig voor het uitvoeren van een veldbezoek, zodat voor veel soorten alleen kon worden nagegaan of hier geschikt leefgebied aanwezig is.

De bestemmingsplannen hebben een conserverend karakter. Nieuwe ontwikkelingen zijn niet bekend. Onder het huidige gebruik komen bovenstaande natuurwaarden (mogelijk) voor. Het opnieuw vaststellen van de bestemmingsplannen heeft daarom geen negatieve gevolgen op bestaande leefgebieden van beschermde soorten. Aanwezige bebouwing, watergangen, groenzones en parken blijven voor onder andere bewoners en recreatie behouden en houden dus ook hun functie voor de aangetroffen en verwachte planten en dieren.

Wanneer er veranderingen optreden (herstructurering, uitbreiding, sloop, nieuwbouw) in de vier plangebieden, zullen mogelijke effecten op beschermde flora en fauna moeten worden getoetst aan de Flora- en faunawet. Dergelijke werkzaamheden zijn onder andere de volgende: sloop van gebouwen (verblijfplaatsen van vleermuizen, nestgelegenheid van huismus, gierzwaluw), sloop van tuinmuurtjes of met bakstenen afgewerkte bruggen (beschermde muurvarens), werk aan watergangen (kleine modderkruiper, bittervoorn), werk aan groenstroken of volkstuintjes (rugstreepad, flora). Het kappen van bomen of werk aan struiken/boschages kan effecten hebben op broedvogels of het foerageergebied van vleermuizen. Om effecten voldoende te kunnen inschatten en mogelijk te mitigeren is het noodzakelijk om meer over voorkomen en verspreiding van flora en fauna te weten. Aanvullende inventarisaties zijn dan bij dergelijke ingrepen noodzakelijk.

Tot slot

Indien u opmerkingen heeft of aanvullende informatie wenst, dan kunt u hiervoor contact opnemen met de heer D. (Dirk) van der Est (projectleider) op telefoon 0345 – 58 23 54.

Met vriendelijke groet,
AquaTerra-KuiperBurger BV

D. (Dirk) van der Est
Projectleider Ecologie

BIJLAGE 1 Literatuurlijst

ATKB, 2010. Briefrapportage quickscan Flora- en faunawet centrum Voorburg, Bovenveen en Koningin Wilhelminalaan. Kenmerk 20100571/BRF001, d.d. 19 augustus 2010.

Creemers, C.M. & Van Delft, J.C.W., 2009, De amfibieën en reptielen van Nederland, Stichting RAVON, KNNV-uitgeverij, Zeist.

Habslak, 2009. Verspreidingsonderzoek mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2009. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon, d.d. 30 juni 2010.

Websites

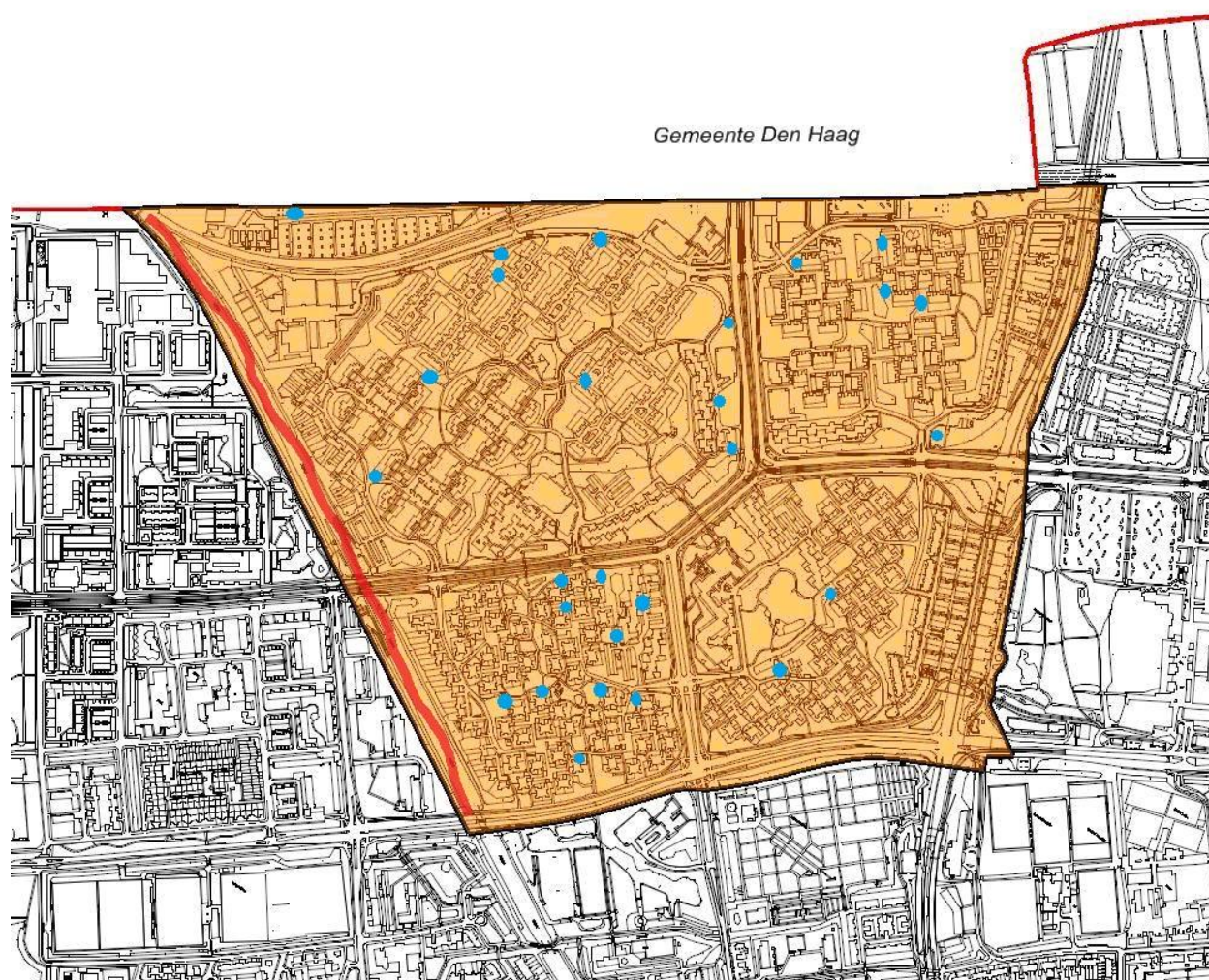
www.ravon.nl

www.zoogdieratlas.nl

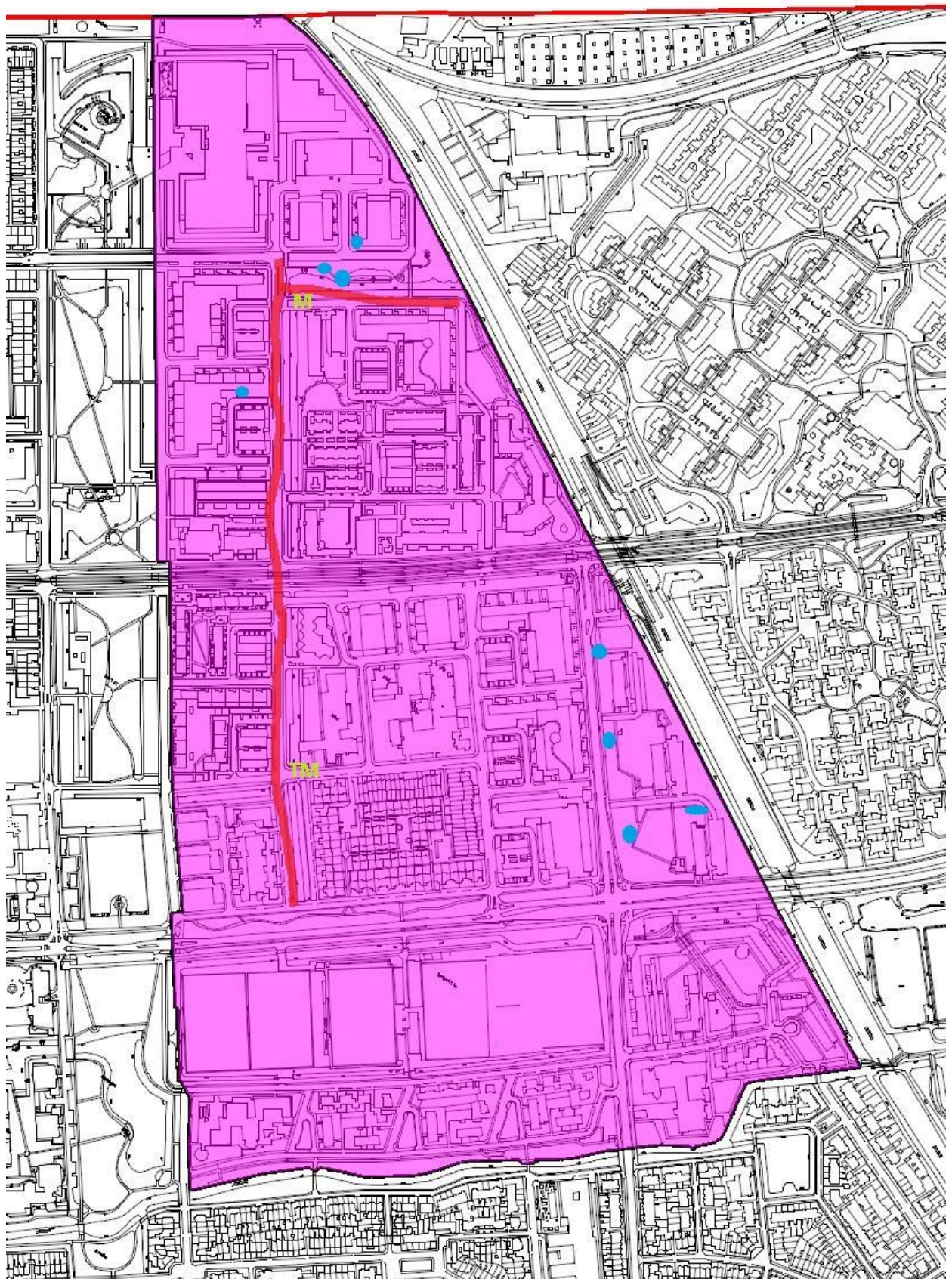
www.libellennet.nl

www.vlindernet.nl

BIJLAGE 2 Kaarten plangebieden met waarnemingen en muurvarens

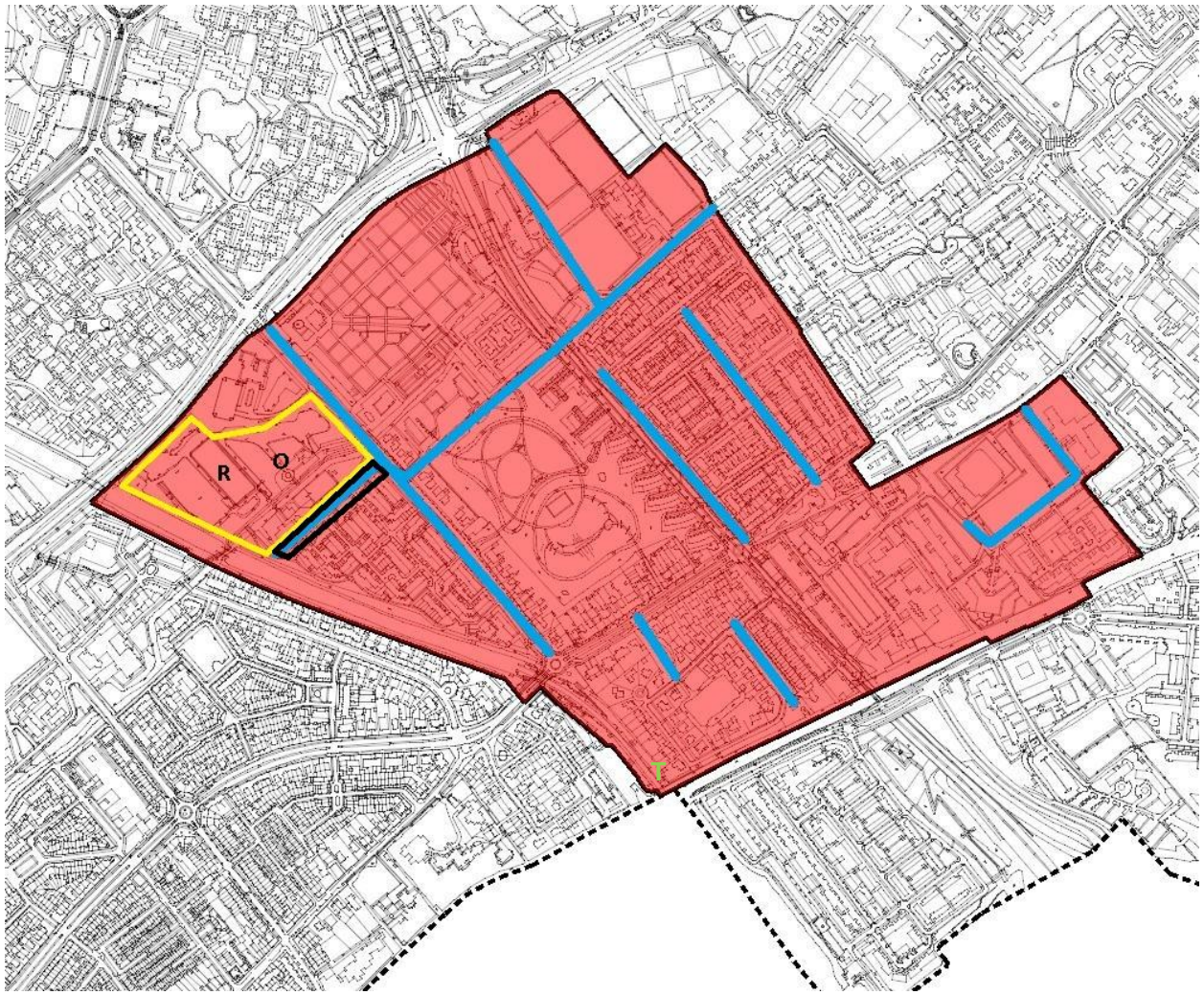

Gebied Essesteijn. Blauwe stippen zijn ekster-/kraaiennesten, deze hoeven niet allemaal in gebruik te zijn, maar bieden potentiële nestgelegenheden aan bijvoorbeeld de sperwer. Rode lijn is spoortalud, deze fungeert mogelijk als vliegroute voor vleermuizen.

Gebied 't Loo. Blauwe stippen als bij vorige (ekster-/kraaiennesten), rode lijnen potentiële vliegroutes

voor vleermuizen. Groene M = muurvaren, groene T = tongvaren.

Gebied Nieuw Damsigt. Blauwe lijnen zijn lijnvormige bomenrijen en vormen potentiële vliegroutes van vleermuizen. Het geel omlinjende gebied met zwarte R bestaat uit enkele natte, ruige weilanden met sloten die mogelijk het leefgebied vormen van de rugstreppad. De O is een ooievaarsnest, het zwart omlinjende gebied omvat een eikenlaan, in de bomen zijn hier spechtengaten aangetroffen. De groene T is de locatie waar een jonge tongvaren is aangetroffen.

Gebied Oosteinde-Parkweg. Paarse lijnen zijn potentiële vliegroutes, het geel omlijnde gebied met de zwarte M is een gebied waar veel vondsten van tongvaren en muurvaren bekend zijn uit de literatuur, doorgaans op tuinmuren. Met name de bovenrand, waar de tuinen op het noordwesten zijn gericht en grenzen aan een watergang met bomen, is kansrijk. Zwartblauwe cirkels zijn bomen met spechtengaten.

BIJLAGE 3 Waarnemingen soorten fauna uit de NDFF

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

538 records

- Middelpunt < 1km²
- Middelpunt 1km² - 5km²
- Middelpunt > 5km²
- Vlak

schaal 1 : 1000

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Zoekvraag

Soort	Soortgroep	Wet en Beleid	Periode	Bronhouder	Zoekgebied
Alle	Alle	FF-wet tab. II FF-wet tab. III	2005 - 2010	Alle	Alles volledig binnen zoekgebied

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Blauwe Reiger	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Blauwe Reiger	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Blauwe Reiger	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Blauwe Reiger	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Blauwe Reiger	29 november 2006		1	foeragerend				x
Blauwe Reiger	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Blauwe Reiger	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Blauwe Reiger	26 december 2010		1	ter plaatse				x
Blauwe Reiger	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Boomklever	24 augustus 2007		2	roepend				x
Boomklever	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Boomkruiper	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Boomkruiper	22 april 2008		1	roepend				x
Boomkruiper	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Boomkruiper	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Boomkruiper	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Boomkruiper	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Boomkruiper	6 november 2010		1	ter plaatse				x
Boomkruiper	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Boomkruiper	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Boomkruiper	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Boomvalk	20 juli 2009		1	ter plaatse	Kwetsbaar			x
Bosuil	19 november 2010		1	roepend				x
Dodaars	6 november 2007		1	ter plaatse				x
Dodaars	29 november 2010		1	ter plaatse				x
Dodaars	30 oktober 2007		1	ter plaatse				x
Draaihals	4 september 2010		1	ter plaatse	Ernstig Bedreigd			x
Ekster	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Ekster	13 juni 2007	13 juni 2007	2					x
Ekster	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Ekster	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Ekster	13 juli 2009	13 juli 2009	2					x
Ekster	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Ekster	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Ekster	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Ekster	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Ekster	13 juni 2010	13 juni 2010	2					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

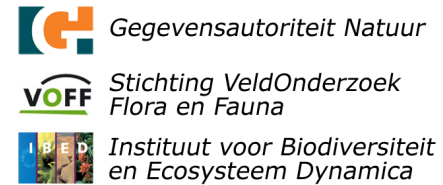
Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Ekster	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Ekster	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Ekster	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Ekster	13 juli 2008	13 juli 2008	4					x
Ekster	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Ekster	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Ekster	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Ekster	14 juni 2008	14 juni 2008	2					x
Ekster	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Ekster	18 oktober 2007		1	ter plaatse				x
Ekster	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Ekster	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Ekster	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Ekster	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Fitis	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Fitis	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Fitis	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Fuut	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Fuut	14 juni 2008	14 juni 2008	2					x
Fuut	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Fuut	13 juli 2009	13 juli 2009	2					x
Fuut	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Fuut	28 februari 2007		1	baltsend/zingend				x
Fuut	3 november 2006		1	ter plaatse				x
Gaai	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Gaai	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Gaai	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Gekraagde Roodstaart	12 augustus 2010		1	zie opmerking...				x
Gewone dwergvleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Gewone dwergvleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	14 september 2008		1	foeragerend				x
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	14 september 2008		1					x
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	8 november 2009		1					x
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	25 november 2007		9					x
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	19 september 2009		6					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

Leidschendam-Voorburg

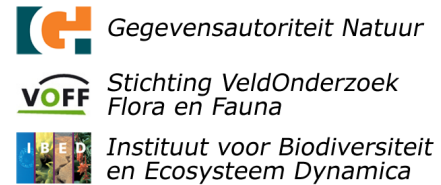
Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	15 november 2008		4					x
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	15 november 2008		3	foeragerend				x
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	28 november 2007		6					x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	14 september 2008	28 september 2008	1	foeragerend				x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	8 november 2009	22 november 2009	1					x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	15 november 2008	29 november 2008	3	foeragerend				x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	19 september 2009	3 oktober 2009	6					x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	15 november 2008	29 november 2008	4					x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	25 november 2007	9 december 2007	9					x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	14 september 2008	28 september 2008	1					x
Gewone of Kleine dwergvleermuis	28 november 2007	12 december 2007	6					x
Gierzwaluw	13 juli 2007	13 juli 2007	3					x
Gierzwaluw	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Gierzwaluw	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Gierzwaluw	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Gierzwaluw	14 juni 2008	14 juni 2008	3					x
Gierzwaluw	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Goudhaan	6 november 2010		1	ter plaatse				x
Goudvink	16 december 2010		2	ter plaatse				x
Groene Specht	28 november 2010		1	overvliegend	Kwetsbaar			x
Groenling	22 april 2008		1	baltzend/zingend				x
Grote Bonte Specht	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Grote Bonte Specht	3 februari 2007		1	overvliegend				x
Grote Bonte Specht	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Grote Bonte Specht	13 november 2010		1	ter plaatse				x
Grote Bonte Specht	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Grote Bonte Specht	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Grote Bonte Specht	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Grote Bonte Specht	24 december 2010		1	ter plaatse				x
Grote Bonte Specht	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Grote Bonte Specht	21 december 2010		1	foeragerend				x
Grote Gele Kwikstaart	24 december 2010		1	foeragerend				x
Grote Gele Kwikstaart	14 november 2007		1	ter plaatse				x
Grote Gele Kwikstaart	16 oktober 2007		1	ter plaatse				x
Grote Gele Kwikstaart	1 november 2006		1	ter plaatse				x
Grote Gele Kwikstaart	23 oktober 2006		1	ter plaatse				x
Grote Gele Kwikstaart	4 december 2010		1	foeragerend				x
Grote Gele Kwikstaart	23 december 2010		1	foeragerend				x
Heggenmus	26 april 2008	26 april 2008	2					x
Heggenmus	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Heggenmus	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Heggenmus	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Heggenmus	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Heggenmus	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Heggenmus	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Heggenmus	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Heggenmus	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Heggenmus	15 maart 2007		1	ter plaatse				x
Heggenmus	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Heggenmus	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Heggenmus	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Heggenmus	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Heggenmus	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Heggenmus	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Heggenmus	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Heggenmus	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Heggenmus	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Heggenmus	30 april 2009	30 april 2009	5					x
Heggenmus	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Heggenmus	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Heggenmus	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Heggenmus	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Houtduif	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Houtduif	13 juli 2008	13 juli 2008	4					x
Houtduif	13 juli 2008	13 juli 2008	4					x
Houtduif	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Houtduif	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Houtduif	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Houtduif	10 juli 2010	10 juli 2010	7					x
Houtduif	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Houtduif	14 april 2010	14 april 2010	5					x
Houtduif	14 april 2010	14 april 2010	9					x
Houtduif	10 juli 2010	10 juli 2010	3					x
Houtduif	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Houtduif	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Houtduif	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x
Houtduif	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x
Houtduif	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Houtduif	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Houtduif	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Houtduif	30 april 2009	30 april 2009	5					x
Houtduif	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Houtduif	26 april 2008	26 april 2008	2					x
Houtduif	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Houtduif	14 juni 2008	14 juni 2008	7					x
Houtduif	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Houtduif	14 april 2010	14 april 2010	3					x
Houtduif	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Houtduif	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Houtduif	26 april 2008	26 april 2008	5					x
Houtduif	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Houtduif	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Houtduif	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Houtduif	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Houtduif	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Houtduif	13 juli 2009	13 juli 2009	3					x
Houtduif	13 juli 2009	13 juli 2009	3					x
Houtduif	13 juli 2009	13 juli 2009	5					x
Houtduif	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Houtduif	14 juni 2008	14 juni 2008	4					x
Houtduif	14 juni 2008	14 juni 2008	6					x
Houtduif	14 juni 2008	14 juni 2008	3					x
Houtduif	17 april 2007	17 april 2007	4					x
Houtduif	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x
Houtduif	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x

De NDDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Houtduif	13 juni 2010	13 juni 2010	3					x
Houtduif	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Houtduif	17 april 2007	17 april 2007	4					x
Houtduif	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Houtduif	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Houtduif	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Houtduif	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Houtduif	13 juli 2008		2	ter plaatse				x
Houtduif	1 november 2006		4	ter plaatse				x
Houtsnip	8 december 2010		1	niet van toepassing				x
Huismus	14 april 2010	14 april 2010	4		Gevoelig			x
Huismus	19 juni 2007		1	ter plaatse	Gevoelig			x
Huismus	14 juni 2008	14 juni 2008	2		Gevoelig			x
Huismus	13 juni 2007	13 juni 2007	2		Gevoelig			x
Huismus	27 januari 2007		1	ter plaatse	Gevoelig			x
Huismus	10 juli 2010	10 juli 2010	3		Gevoelig			x
Huismus	10 juli 2010	10 juli 2010	3		Gevoelig			x
Huismus	26 april 2008	26 april 2008	2		Gevoelig			x
Huismus	13 juni 2010	13 juni 2010	4		Gevoelig			x
IJsvogel	12 augustus 2010		1	foeragerend				x
IJsvogel	4 mei 2007		1	overvliegend				x
IJsvogel	1 december 2010		1	ter plaatse				x
IJsvogel	11 december 2010		1	ter plaatse				x
Kauw	13 juni 2010	13 juni 2010	3					x
Kauw	14 juni 2008	14 juni 2008	3					x
Kauw	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Kauw	14 april 2010	14 april 2010	3					x
Kauw	13 juli 2008	13 juli 2008	8					x
Kauw	17 april 2007	17 april 2007	3					x
Kauw	13 juli 2007	13 juli 2007	3					x
Kauw	10 juli 2010	10 juli 2010	4					x
Kauw	17 april 2007	17 april 2007	4					x
Kauw	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Kauw	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Kauw	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Kauw	13 juni 2007	13 juni 2007	5					x
Kauw	13 juli 2007	13 juli 2007	3					x
Kauw	13 juni 2010	13 juni 2010	4					x
Kauw	13 juni 2007	13 juni 2007	8					x
Kauw	30 april 2009	30 april 2009	9					x
Kauw	13 juni 2007	13 juni 2007	2					x
Kauw	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Kauw	13 juni 2007	13 juni 2007	3					x
Kauw	13 juli 2009	13 juli 2009	3					x
Kauw	13 juli 2009	13 juli 2009	2					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Kauw	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Kauw	13 juli 2009	13 juli 2009	7					x
Kauw	1 juni 2009	1 juni 2009	7					x
Kauw	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Kauw	14 juni 2008	14 juni 2008	7					x
Kauw	10 juli 2010	10 juli 2010	5					x
Kauw	1 juni 2009	1 juni 2009	5					x
Kauw	13 juni 2007	13 juni 2007	8					x
Kauw	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Kauw	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Kauw	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Kauw	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Kauw	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Kauw	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Kauw	1 juni 2009	1 juni 2009	8					x
Kauw	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Kauw	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Kauw	14 juni 2008	14 juni 2008	3					x
Kauw	26 april 2008	26 april 2008	2					x
Kauw	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Kauw	17 april 2007	17 april 2007	3					x
Kauw	13 juni 2010	13 juni 2010	14					x
Kauw	13 juni 2010	13 juni 2010	3					x
Kauw	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Kauw	14 juni 2008	14 juni 2008	5					x
Kauw	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Kauw	26 april 2008	26 april 2008	3					x
Kauw	13 juni 2010	13 juni 2010	5					x
Keep	20 december 2010		1	ter plaatse				x
Keep	21 december 2010		1	foeragerend				x
Keep	24 december 2010		10	ter plaatse				x
Kleine Mantelmeeuw	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Kleine Mantelmeeuw	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Kleine modderkruiper	22 april 2008		2				x	
Kleine modderkruiper	22 april 2008		1				x	
Kleine modderkruiper	22 april 2008		1				x	
Kleine modderkruiper	22 april 2008		1				x	
Kleine modderkruiper	22 april 2008		1				x	

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Kleine modderkruiper	22 april 2008		1				x	
Kleine modderkruiper	22 april 2008		1				x	
Kleine modderkruiper	22 april 2008		6				x	
Kluut	29 april 2009		20 - 40					x
Koekoek	10 juli 2010	10 juli 2010	1		Kwetsbaar			x
Kokmeeuw	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Kokmeeuw	29 april 2009		450 - 900					x
Kokmeeuw	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Kokmeeuw	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Koolmees	14 juni 2008	14 juni 2008	2					x
Koolmees	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Koolmees	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Koolmees	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Koolmees	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Koolmees	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Koolmees	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Koolmees	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Koolmees	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Koolmees	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Koolmees	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Koolmees	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Koolmees	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Koolmees	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Koolmees	21 december 2010		7	ter plaatse				x
Koolmees	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Koolmees	26 april 2008	26 april 2008	2					x
Koolmees	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Koolmees	26 april 2008	26 april 2008	3					x
Koolmees	14 juni 2008	14 juni 2008	2					x
Koolmees	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Koolmees	14 april 2010	14 april 2010	3					x
Koolmees	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Koolmees	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Krakeend	26 december 2010		2	rustend				x
Kramsvogel	1 november 2006		12	overvliegend	Gevoelig			x
Meerkoet	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Meerkoet	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Meerkoet	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Meerkoet	14 juni 2008	14 juni 2008	4					x
Meerkoet	30 maart 2007		1	foeragerend				x
Meerkoet	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Meerkoet	30 april 2009	30 april 2009	4					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Meerkoet	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Meerkoet	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Meerkoet	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Meerkoet	13 juli 2009	13 juli 2009	2					x
Meerkoet	1 november 2006		2	ter plaatse				x
Meerkoet	13 juli 2008	13 juli 2008	3					x
Meerkoet	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Merel	30 april 2009	30 april 2009	3					x
Merel	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Merel	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Merel	30 april 2009	30 april 2009	3					x
Merel	13 juli 2008		1	ter plaatse				x
Merel	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Merel	13 juli 2009	13 juli 2009	6					x
Merel	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Merel	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Merel	13 juli 2007	13 juli 2007	3					x
Merel	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Merel	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Merel	10 juli 2010	10 juli 2010	3					x
Merel	26 april 2008	26 april 2008	2					x
Merel	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Merel	17 april 2007	17 april 2007	4					x
Merel	13 juni 2007	13 juni 2007	4					x
Merel	14 juni 2008	14 juni 2008	3					x
Merel	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Merel	17 april 2007	17 april 2007	3					x
Merel	13 juni 2010	13 juni 2010	4					x
Merel	13 juni 2007	13 juni 2007	3					x
Merel	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Merel	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Merel	14 juni 2008	14 juni 2008	4					x
Merel	26 april 2008	26 april 2008	2					x
Merel	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Merel	13 juni 2010	13 juni 2010	2					x
Merel	14 april 2010	14 april 2010	6					x
Merel	13 juni 2007	13 juni 2007	2					x
Merel	13 juli 2007	13 juli 2007	5					x
Merel	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x
Merel	1 juni 2009	1 juni 2009	5					x
Merel	14 juni 2008	14 juni 2008	3					x
Merel	1 juni 2009	1 juni 2009	3					x
Merel	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Merel	13 juli 2009	13 juli 2009	3					x
Merel	30 april 2009	30 april 2009	4					x
Merel	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Merel	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Merel	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Merel	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x
Merel	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Merel	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Merel	18 maart 2006		1	foeragerend				x
Merel	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x
Merel	13 juni 2007	13 juni 2007	2					x
Merel	13 juli 2008	13 juli 2008	3					x
Merel	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Merel	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Merel	30 april 2009	30 april 2009	2					x
Ooievaar	25 december 2010		2	roepend				x
Ooievaar	31 december 2006		8	opvliegend				x
Ooievaar	22 april 2008		1	overvliegend				x
Ooievaar	10 november 2006		28	ter plaatse				x
Ooievaar	4 december 2010		1	roepend				x
Ooievaar	26 december 2010		2	ter plaatse				x
Ooievaar	7 november 2006		24	ter plaatse				x
Ooievaar	4 september 2010		3	ter plaatse				x
Ooievaar	28 november 2010		2	nest-indicerend gedrag				x
Ooievaar	23 december 2010		2	roepend				x
Pimpelmees	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Pimpelmees	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Pimpelmees	26 april 2008	26 april 2008	2					x
Pimpelmees	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Pimpelmees	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Pimpelmees	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Pimpelmees	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Pimpelmees	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Pimpelmees	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Putter	13 juli 2009	13 juli 2009	2					x
Roodborst	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Roodborst	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Roodborst	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Roodborst	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Roodborst	4 december 2007		1	ter plaatse				x
Roodborst	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Roodborst	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Roodborst	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Roodborst	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Roodborst	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Roodborst	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Roodborst	21 december 2010		2	foeragerend				x
Roodborst	29 november 2006		1	baltzend/zingend				x
Roodborst	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Roodborst	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Roodborst	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Roodborst	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Ruige dwergvleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Ruige dwergvleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Ruige dwergvleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Ruige dwergvleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Scholekster	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Scholekster	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Scholekster	22 april 2008		2	alarmerend				x
Sijs	30 maart 2008		2	ter plaatse				x
Sijs	23 november 2010		1	foeragerend				x
Sijs	30 maart 2008		2	ter plaatse				x
Sijs	30 maart 2008		2	ter plaatse				x
Slechtvalk	11 december 2010		1	ter plaatse	Gevoelig			x
Slobeend	26 december 2010		2	ter plaatse	Kwetsbaar			x
Sperwer	28 november 2010		1	overvliegend				x
Sperwer	24 december 2010		1	jagend				x
Sperwer	13 november 2010		1	jagend				x
Spreeuw	13 juni 2010	13 juni 2010	3					x
Spreeuw	10 juli 2010	10 juli 2010	5					x
Spreeuw	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Spreeuw	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Sprinkhaanzange	29 april 2009		1					x
Staartmees	4 december 2007		1	ter plaatse				x
Staartmees	23 december 2010		6	foeragerend				x
Staartmees	26 april 2008	26 april 2008	3					x
Staartmees	17 oktober 2007		1	ter plaatse				x
Tijftjaf	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Tuinfluitier	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Turkse Tortel	26 april 2008	26 april 2008	1					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Turkse Tortel	13 juli 2008		1	ter plaatse				x
Turkse Tortel	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Turkse Tortel	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Turkse Tortel	13 juni 2010	13 juni 2010	2					x
Turkse Tortel	13 juni 2010	13 juni 2010	2					x
Turkse Tortel	14 april 2010	14 april 2010	2					x
Turkse Tortel	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Turkse Tortel	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Turkse Tortel	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Turkse Tortel	13 juli 2008	13 juli 2008	3					x
Turkse Tortel	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Turkse Tortel	10 juli 2010	10 juli 2010	2					x
Turkse Tortel	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Turkse Tortel	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Vink	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Vink	13 juli 2008		1	ter plaatse				x
Vink	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Vink	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Vink	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Vink	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Vink	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Vink	21 december 2010		4	ter plaatse				x
Vink	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Vink	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Vink	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Vink	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Visdief	13 juni 2007	13 juni 2007	1		Kwetsbaar			x
Visdief	30 april 2009	30 april 2009	1		Kwetsbaar			x
Visdief	13 juli 2008	13 juli 2008	1		Kwetsbaar			x
Visdief	13 juni 2007	13 juni 2007	1		Kwetsbaar			x
Visdief	14 juni 2008	14 juni 2008	2		Kwetsbaar			x
Visdief	29 april 2009		57 - 114		Kwetsbaar			x
Waterhoen	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Waterhoen	13 juni 2007	13 juni 2007	2					x
Waterhoen	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Waterhoen	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Waterhoen	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Waterhoen	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Waterhoen	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Waterhoen	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Waterhoen	24 december 2010		4	ter plaatse				x
Waterhoen	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Waterhoen	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Waterhoen	13 juli 2009	13 juli 2009	2					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Waterhoen	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Waterhoen	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Waterpieper	23 december 2010		1	opvliegend				x
Waterpieper	24 december 2010		2	foeragerend				x
Watervleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Watervleermuis	26 september 2010		3	jagend				x
Watervleermuis	26 september 2010		1	jagend				x
Wilde Eend	26 december 2010		15	ter plaatse				x
Wilde Eend	17 oktober 2007		10	ter plaatse				x
Wilde Eend	14 juni 2008	14 juni 2008	3					x
Wilde Eend	13 juli 2009	13 juli 2009	6					x
Wilde Eend	1 november 2006		1	ter plaatse				x
Wilde Eend	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Wilde Eend	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Wilde Eend	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Wilde Eend	14 april 2010	14 april 2010	3					x
Wilde Eend	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Wilde Eend	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Winterkoning	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Winterkoning	14 april 2010	14 april 2010	1					x
Winterkoning	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Winterkoning	4 december 2007		1	ter plaatse				x
Winterkoning	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Winterkoning	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Winterkoning	14 juni 2008	14 juni 2008	2					x
Winterkoning	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Winterkoning	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Winterkoning	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Winterkoning	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Winterkoning	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Zanglijster	13 juli 2007	13 juli 2007	2					x
Zanglijster	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Zanglijster	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Zanglijster	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Zanglijster	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Zanglijster	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Zilvermeeuw	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Zilvermeeuw	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Zilvermeeuw	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Zilvermeeuw	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Zilvermeeuw	17 april 2007	17 april 2007	1					x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal

 Gegevensautoriteit Natuur

 Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna

 Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica

Leidschendam-Voorburg

Flora en fauna

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Rode Lijst	FF 1	FF 2	FF 3
Zilvermeeuw	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Zilvermeeuw	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Zilvermeeuw	26 april 2008	26 april 2008	1					x
Zwarte Kraai	14 juni 2008	14 juni 2008	2					x
Zwarte Kraai	1 juni 2009	1 juni 2009	1					x
Zwarte Kraai	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Zwarte Kraai	13 juni 2010	13 juni 2010	1					x
Zwarte Kraai	17 april 2007	17 april 2007	1					x
Zwarte Kraai	4 december 2007		2	ter plaatse				x
Zwarte Kraai	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Zwarte Kraai	1 juni 2009	1 juni 2009	2					x
Zwarte Kraai	1 november 2006		1	ter plaatse				x
Zwarte Kraai	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Zwarte Kraai	14 juni 2008	14 juni 2008	1					x
Zwarte Kraai	14 april 2010	14 april 2010	3					x
Zwarte Kraai	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Zwarte Kraai	13 juni 2010	13 juni 2010	2					x
Zwarte Kraai	26 april 2008	26 april 2008	3					x
Zwarte Kraai	13 juli 2008	13 juli 2008	2					x
Zwarte Kraai	10 juli 2010	10 juli 2010	1					x
Zwarte Kraai	30 april 2009	30 april 2009	1					x
Zwarte Kraai	13 juli 2008	13 juli 2008	1					x
Zwarte Kraai	13 juli 2007	13 juli 2007	1					x
Zwarte Kraai	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Zwarte Kraai	17 april 2007	17 april 2007	2					x
Zwarte Kraai	13 juni 2007	13 juni 2007	1					x
Zwartkop	13 juli 2009	13 juli 2009	1					x
Zwartkop	7 april 2007		1	ter plaatse				x

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-) onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.